

Darba lapas autors: Rīgas Imantas vidusskolas skolotāja Gunta Kaula, Ingūna Helviga, Silvija Ludženiece, Anitra Līkanse. Darba lapas nosaukums: Aforismi un personības: Rainis. Reinis Kaudzīte. Darba lapa paredzēta: 6. klasei

Vārds, uzvārds _____ Datums _____

Darba lapa latviešu valodā un literatūrā.

Aforismi un personības: Rainis. Reinis Kaudzīte.

(Patstāvīgais darbs)

1. **Kopš daiļrades sākuma gadiem Rainis ir tiecies izteikties īsi un kodolīgi. Viņa aforismi lielākoties tapuši Šveices trimdas laika beigu posmā un pirmajos gados pēc atgriešanās Latvijā.**

Izmantojot resursa letonika.lv/lasitava atrodamo rezultātu, meklētajam vārdam "aforisms", uzzini, kā Rainis pats raksturoja aforismus!

No piedāvātajiem variantiem izvēlies pareizo atbildi:	Atzīmē pareizo atbildi
"Aforisms ir līdzeklis, kas sapni pārvērš par dzīvi."	
"Aforisms ir poēzijas zieds."	
"Aforisms ir zibens, kas visu aši apgaismo."	
"Aforisms ir doma bez fantāzijas."	

2. **Par pirmo aforismu jeb "domu izteikumu" žanra aizsācēju latviešu literatūrā uzskata rakstnieku, publicistu, skolotāju Reini Kaudzīti.**

Izmantojot resursa letonika.lv/lasitava atrodamo rezultātu atrod, kā Reini Kaudzīti nodēvēja Atis Kronvalds?

No piedāvātajiem variantiem izvēlies pareizo atbildi:	Atzīmē pareizo atbildi
Filozofs zemnieku svārkos	
Jaunās domas nesējs	
Latvijas lauku apgaismotājs	
Ceļotājs un sapņotājs	

3. **Rainis ir aforismu meistars!**

Ieraksti atbildes laukā pazudušo vārdu vai vārdus (atdalot ar tukšumu):

- 3.1. "Dzīvošana ir degšana, miršana ir sadegšana, sadegšana ir pārveidošana,

_____ nav."

- 3.2. "Ļauj sevim pāri darīt, jo tu _____, un sevi neaizstāvi, jo tu _____.
Un citu nesamin, jo tu to spēj, bet pacel, un tu celsies pats."

4. Reinis Kaudzīte ir aforisma žanra aizsācējs latviešu literatūrā!

Ieraksti atbildes laukā pazudušo vārdu vai vārdus (atdalot ar tukšumu):

4.1. "Mācies priekš dzīves, ne priekš _____!"

4.2. "Kam nav darba dienu, tam nav arī _____."

5. Vai vari, kā mūsu klasiķi?

Aforismā atrodi vārdu vai vārdus, kurā ir ortogrāfijas (vārdu pareizrakstības) kļūda!	Ieraksti šo vārdu vai vārdus (atdalot ar tukšumu) pareizi!
5.1. "Kad tūkstots cilvēku teiks par tevi labu un viens ļaunu, tad ticēs tam vienam un priecāsies." (Rainis)	
5.2. "Viss sāpīgāk ķer paša griestas rīkstes." (Reinis Kaudzīte)	
5.3. "Patiesība ir ļaudīm grūtāk saprotama nekā nepatiesība, jo patiesība ir organiska un dabiska, un kā tāda meklējama un izlobāma. Nepatiesība turpretīm ir mākslīgi taisīta un zināmam gadījumam un zināmai saprašanas spējai taisni piemērota." (Rainis)	

6. Atzīmē pareizo, no piedāvātajiem vārdu pareizrakstības variantiem.

Izvēlies vārdus, kuri der minētajā aforismā un ir bez ortogrāfiskajām (vārdu pareizrakstības) kļūdām!	Atzīmē pareizo atbildi	
6.1. "Ļoti maz spriežam par sevi un vēl mazāk spriežam par saviem darbiem. Bet tikai stāst__m jauku jaukos stāstus, cik labi esam un cik labi dar__m ." (Reinis Kaudzīte)	stāstām, darām	
	stāstām, darām	
	stāstam, darām	
	stāstam, darām	
6.2. "Kas ir tuvāk kā acs acij, - un tomēr viņas nekad nesaredzas; viņas nekad nesaredzas, bet tomēr viņas darbojās kopā." (Rainis)	Kļūda ir vārdā "darbojās"	
	nav ortogrāfijas (pareizrakstības) kļūdu	
	Kļūda ir vārdā "nesaredzas"	
	Kļūda ir vārdos "nesaredzas" un "darbojās"	

6.3. "**Krizdams** mācies nekrīst." (Reinis Kaudzīte)

Pareizi raksta: _____

7. Atzīmē izceltajam vārdam un aforismam atbilstošāko sinonīmu!

7.1. "Putekļi uzmetas tikpat **droši** uz valdnieka troņa kā uz nabaga soliņa." (Reinis Kaudzīte)

Izvēlies vārdam "droši" atbilstošākos sinonīmus!	Pareizā atbilde
braši	
neapšaubāmi	
drosmīgi	
visādā ziņā	
pārgalvīgi	

7.2. "7 dienas darba nedara **spirgtu**" (Rainis)

Izvēlies vārdam "spirgts" atbilstošākos sinonīms!	Pareizā atbilde
sprauns	
mundrs	
skaists	
gudrs	
žirgts	

7.3. "Neizdevies dzejnieks tiek par izdekušos **avīžnieku**, kad viņam tikai ir tas, kas trūkst dzejniekam, - nekautrība." (Rainis)

Izvēlies vārdam "avīžnieks" atbilstošu sinonīmu!	Pareizā atbilde
reportieris	
pastnieks	
avīžu pārdevējs	
avīžu izdevējs	
dzejas kritiķis	

8. Tukšajās vietās ieraksti sinonīmus atbilstošajiem vārdiem.

8.1. Tukšajā vietā ieraksti sinonīmu vārdam "žagari".

"Vissāpīgāk ķer paša grieztas _____." (Reinis Kaudzīte)

8.2. Tukšajā vietā ieraksti sinonīmu vārdiem "sirsnīgs", "jauks", "laipns".

"Padoms nekad nepalīdz, _____ vārds vienmēr." (Rainis)

8.3. Tukšajā vietā ieraksti sinonīmu vārdiem "griba", "drosme", "izturība", "spēks"!

"Apsolīties mīlēt līdz nāvei ir ļoti viegli, gribēt līdz nāvei mīlēt – ļoti grūti, mīlēt līdz

nāvei – sametas daudzreiz plāna _____, ja nāve tālu." (Reinis Kaudzīte)

Darba lapas autors: Rīgas Imantas vidusskolas skolotājas Gunta Kaula, Ingūna Helviga, Silvija Ludženiece, Anitra Līkanse. Darba lapas nosaukums: Aforismi un personības: Rainis. Reinis Kaudzīte. Darba lapa paredzēta: 6. klasei

9. Atzīmē, kuri no zemāk uzskaitītajiem vārdiem/frāzēm ir sinonīmi teicienam "pūst pīlītes"!

Varianti	Atzīmē visus atbilstošos variantus!
stāstīt pasakas	
pūst vāverītes	
pūst burbuļus	
pūst miglu acīs	
trokšņot	
pēkšķēt	

10. Atrodi frazeoloģismus starp aforismiem!

Frazeoloģisms ir tradicionāls vārdu savienojums, kura kopējā nozīme atšķiras no tajā izmantoto vārdu nozīmes.

Aforisms ir īsā formā izteikts vispārināts atzinums kādā filozofiskā, ētiskā vai sociālā jautājumā.

Varianti	Atzīmē visus frazeoloģismus!
bērt kā no grāmatas	
ja būtība izprasta, vārdi atnāk paši	
taisnība ceļo bez vīzas	
piektais ritenis	
sit nu vēju ar dūri	
vārds ievaino ātrāk, nekā dziedē	